

Domov>Vaše pravice>Pravice mladoletnikov v sodnem postopku

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku

Otrokom prijazno pravosodje se nanaša na pravosodne sisteme, ki zagotavljajo spoštovanje in učinkovito izvajanje vseh otrokovih pravic na najvišji dosegljivi ravni.

Približno 19 % prebivalstva EU (95 milijonov) je mlajših od 18 let. Mladoletniki so lahko neposredno ali posredno vključeni v pravosodne sisteme držav članic na več načinov, na primer, če storijo kazniva dejanja, če so priče ali žrtve kaznivih dejanj, če zaprosijo za azil, če so predmet postopka posvojitve ali če se njihovi starši ne strinjajo glede skrbništva.

Sodni postopki lahko znatno vplivajo na življenja mladoletnikov, odsotnost otrokom prijaznega odziva pa lahko povzroči omejitve ali kršitve njihovih pravic.

Poleg tega se v primerih, ko nacionalni pravosodni sistemi nimajo otrokom prijaznih postopkov in praks, najbolj ranljivi otroci (npr. invalidni otroci ali otroci migranti) srečujejo s posebnimi ovirami pri uveljavljanju svojih pravic.

Pravica do dostopa do pravnega varstva bi morala biti zajamčena vsem mladoletnikom. Poleg tega bi bilo treba otroke med njihovim sodelovanjem v pravosodnem sistemu obravnavati glede na njihovo starost, zrelost, raven razumevanja in njihove posebne potrebe ter upoštevati morebitne težave pri komunikaciji.

Potrebne so jasnejše informacije o osebah in postopkih, povezanih s pravosodjem, ki vplivajo na mladoletnike, ter poseben pregled, ki zagotavlja spoštovanje pravic mladoletnikov. V zvezi s tem sta bili opredeljeni dve kategoriji: **otroci v pravosodju** in **posebni postopki** v državah EU, odvisno od pravnega področja.

V prvi kategoriji so združeni splošni elementi v zvezi z osebnim svojstvom otroka, kot so kazenska ali civilna odgovornost, dostop do pravne pomoči, odnos do šole/izobraževanja, sprejemanje odločitev glede zdravstvenega varstva, specializirana sodišča/ustanove ali finančna podpora v sodnih postopkih.

Namen druge kategorije je zbrati informacije o obravnavanju mladoletnikov v sodnih postopkih in posebni naravi kazenskih, civilnih in upravnih postopkov v državah članicah.

Zadnja posodobitev: 21/09/2020

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Danska

1. Ustrezna sposobnost otroka

Na Danskem lahko tožnik sam vloži tožbo, ko dopolni 18 let.

2. Dostop do prilagojenega postopka

Glede kazenskih zadev ne obstajajo posebne institucije, ki bi obravnavale žrtve in priče, če so te še otroci. Obravnavajo jih običajne službe policije, tožilstva in sodišč.

Tudi v civilnih zadevah na Danskem ne obstajajo posebne institucije, ki bi obravnavale otroke v civilnih sodnih postopkih.

Glavno pravilo je, da danski pravni sistem temelji na domnevi, da sodniki in sodni izvršitelji opravljajo splošno funkcijo. Zato ne obstajajo specializirani sodniki ali sodni izvršitelji, ki bi sodelovali v postopkih, ki se nanašajo na otroke.

Za sodišča velja splošna obveznost, da morajo vsako zadevo obravnavati ustrezno hitro.

Leta 2013 se je danska vlada odločila okrepiti varstvo otrok in mladostnikov pred zlorabami. Kadar se domneva, da otrok ali mladostnik potrebuje posebno podporo, občinski svet zagotovi, da se otrokove ali mladostnikove razmere proučijo.

V kazenskih zadevah ne obstajajo posebne institucije, ki bi obravnavale žrtve in priče, če so te še otroci.

Danska šteje mladoletnike brez spremstva za posebej ranljivo skupino, zato je pripravila smernice za obravnavo njihovih vlog.

Otroke tožnike v civilnih sodnih postopkih zastopajo njihovi starši ali skrbniki, saj otroci nimajo procesne sposobnosti za vložitev vloge. Otroci, ki so vabljeni kot priče pred redna civilna sodišča, nimajo pravice zahtevati brezplačnih storitev odvetnika.

3. Večdisciplinarni pristop

Leta 2013 je danska vlada namenila sredstva pobudam za krepitev varstva otrok in mladoletnikov pred zlorabami. Ena od pobud je bila ustanovitev petih posebnih hiš za otroke, ki pokrivajo vse občine na Danskem.

Vzpostavljen je bil mehanizem za krepitev sodelovanja med regionalnimi državnimi upravnimi organi in občinami v močno konfliktnih primerih.

4. Usposabljanje strokovnjakov

Namestniki sodnikov se udeležujejo več obveznih osnovnih tečajev usposabljanja. Ti vključujejo usposabljanje o obravnavi zadev s področja varstva in vzgoje otroka.

Sodniki to temo na splošno obravnavajo na tečajih usposabljanja in seminarjih, če je ustrezno.

Odvetniki, ki zastopajo otroke v civilnih, kazenskih ali upravnih zadevah, se glede tega niso dolžni udeležiti nobenega obveznega usposabljanja.

Vodja državnega tožilstva vodi seminar kot del dopolnilnega usposabljanja za tožilce, ki so med postopki v stiku z otroki.

Danska vlada redno podpira občine pri njihovih prizadevanjih za zagotavljanje ustrezne storitve ranljivim otrokom, mladostnikom in njihovim družinam. Zato so bila dodatna letna sredstva namenjena nadaljnjemu izobraževanju občinskih socialnih delavcev.

5. Otrokova korist

Na podlagi danskega zakona o socialnih službah mora občina otroku zagotoviti potrebno podporo v skladu z njegovo koristjo. Podpora mora biti prilagojena okoliščinam in potrebam otroka, zagotoviti se mora zgodaj v postopku in se nato redno zagotavljati, da se lahko kakršne koli težave, če je le mogoče, odpravijo na otrokovem domu ali v njegovem najbližjem okolju. Nadalje, podpora mora temeljiti na otrokovih lastnih virih.

6. Spremljanje in izvrševanje odločb v postopkih, ki vključujejo otroke

Kadar je v kazenski zadevi policiji prijavljeno domnevno kaznivo dejanje, mora policija žrtvi zagotoviti usmerjanje in informacije, med drugim tudi glede pravice do pravne pomoči.

Civilne sodbe, v katerih so otroci v vlogi tožnika, izvršujejo izvršilna sodišča v skladu z običajnimi pravili o izvrševanju. Otroci tožniki nimajo procesne sposobnosti za vložitev vloge, zato jih morajo zastopati starši ali skrbniki, ki uveljavljajo pravice otroka tožnika.

V družinskih zadevah sodbe glede varstva in vzgoje otroka ter kraja bivanja otroka izvršuje izvršilno sodišče. Odločitev se ne izvrši, če sta resno ogrožena otrokovo duševno in telesno zdravje.

7. Dostop do pravnih sredstev

Kadar je v kazenski zadevi policiji prijavljeno domnevno kaznivo dejanje, mora policija žrtvi zagotoviti usmerjanje in informacije, med drugim tudi glede pravice do pravne pomoči in informacije o pritožbah. Odškodninske zahtevke je mogoče obravnavati v okviru kazenskega postopka.

Otrok ima lahko status tožnika, vendar zaradi pomanjkanja procesne sposobnosti za vložitev vloge ne more sam v svojem imenu začeti postopka pred domačim sodiščem.

Otrok ima lahko status toženca, vendar vsa procesna dejanja v njegovem imenu opravljajo njegovi starši ali skrbniki.

Vsaka oseba, vključno z otroki, mora pričati v sodnem postopku, če jo sodišče povabi kot prič. Otrok za pričanje ne potrebuje dovoljenja starša ali skrbnika.

Otroci imajo v civilnih postopkih lahko status tožnika ali toženca. Otroci na splošno nimajo procesne sposobnosti za vložitev vloge, zato pravice otrok tožnikov in tožencev, vključno s pravico do vložitve pravnega sredstva, uveljavljajo njihovi starši ali skrbniki.

8. Družinsko življenje

Sekretariat skupnega sveta temeljito preveri vložnike, preden jih potrdi kot primerne morebitne posvojitelje. Izid preverjanja se predstavi skupnemu svetu, ki na njegovi podlagi odloči, ali sta vložnika potrjena kot potencialna posvojitelja.

Na podlagi danskega zakona o posvojitvah iz decembra 2015 je mogoča samo popolna posvojitev. Trenutno uradni danski organi za posvojitve sodelujejo le z izvornimi državami, katerih zakonodaja omogoča trdne posvojitve.

Glede nacionalnih posvojitvev danski zakon o posvojitvah določa, da morajo vsi otroci, starejši od 12 let, privoliti v posvojitve.

Če je otrok mlajši od 12 let, mora državna uprava predložiti informacije o stališču otroka glede posvojitve, če je to ustrezno glede na zrelost otroka in naravo zadeve.

Minister za socialne in notranje zadeve je odgovoren za zakonodajo v zvezi s posvojitvami.

[Otrokom prijazno pravosodje na Danskem](#) (499 Kb)[en](#)

Zadnja posodobitev: 30/07/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Estonija

1. Pravna sposobnost otroka

V skladu s splošnim delom zakona o civilnem zakoniku imajo vse osebe pasivno pravno sposobnost. Osebe, mlajše od 18 let, imajo omejeno aktivno pravno sposobnost. Sodišče lahko podaljša obdobje omejene aktivne pravne sposobnosti za otroke, stare 15 let in več, če je to v otrokovo korist in otrokova razvojna stopnja to dovoljuje. V Estoniji je najnižja starost, pri kateri lahko tožnik samostojno predloži zadevo sodišču, 15 let.

2. Dostop do prilagojenega postopka

Kar zadeva [pravosodne sisteme](#), glej ustrezno stran portala e-pravosodje.

Otroke, mlajše od spodnje starosti za kazensko odgovornost (14 let), ki so storili kaznivo dejanje, obravnavajo odbori za mladoletnike. Odločitve odborov najprej pregleda okrajni guverner, naknadne pritožbe v upravnih sodnih postopkih pa upravna sodišča. Če je zadeva na sodišču že devet mesecev ali več, a sodišče še ni začelo potrebnega postopka na podlagi razumne utemeljitve, je mogoče vložiti prošnjo za ustrezen ukrep. Prav tako, če je obravnava odložena za več kot tri mesece brez soglasja strank, se lahko stranke pritožijo zoper odločitev. Začasne ukrepe veljajo posebna pravila, ki jih lahko odredi sodišče, da otroka zaščiti pred škodo in zavaruje tožbo, prav tako pa zakon določa izjemo od zaslišanja otrok s posebnimi potrebami.

3. Večdisciplinarni vidiki

Zaščito otrok organizirajo vlada republike, svet za zaščito otrok, ministrstvo za socialne zadeve, odbor za socialno zavarovanje, okrajni guvernerji in lokalne uprave na podlagi funkcij, določenih v zakonu o zaščiti otrok.

4. Usposabljanje strokovnjakov

Usposabljanje sodnikov organizira svet za izobraževanje v pravosodju, ki deluje pod nadzorom vrhovnega sodišča v skladu z estonskim zakonom o sodiščih. Estonska odvetniška zbornica je članica evropske odvetniške zbornice in se z drugimi državami članicami dogovarja o usposabljanjih, ki jih organizira.

5. Otrokova korist

Številni pravni akti navajajo otrokovo korist. [Zakon o zaščiti mladoletnih oseb](#) (oddelek 21) predpisuje, da je treba otrokovo korist upoštevati kot najpomembnejše vodilo.

6. Spremljanje in izvrševanje odločb v postopkih, ki vključujejo otroke

Ker otroci nimajo aktivne procesne sposobnosti, niso osebno obveščeni o sodbi in njenem izvrševanju s strani sodišča. Ko postane sodba izvršljiva, lahko otrokov zakoniti zastopnik sodnemu izvršitelju predloži vlogo za izvršitev. Za obveščanje otroka o postopku izvršbe je odgovoren njegov zakoniti zastopnik.

7. Dostop do pravnih sredstev

V Estoniji otroke, ki so vključeni v civilne sodne postopke, zastopajo njihovi zakoniti zastopniki, za katere se domneva, da delujejo v njihovo korist. Zato lahko načeloma zakoniti zastopnik otroka pri sodišču vloga pisne predloge in pritožbe v imenu otroka, ki ga zastopa, brez privoljenja otroka. Vendar je mogoče na podlagi zakona sklepati, da lahko otrok tudi samostojno pri sodišču vloži vlogo ali pritožbo. Na splošno se pričakuje, da se mu pri tem nemudoma pridruži njegov zakoniti zastopnik. V družinskih zadevah ima otrok, star 14 let ali več, z dovolj dobrim poznavanjem postopka, na podlagi prošnje sodišču pravico do pritožbe zoper odločitev sodišča, ne da bi ga pri tem zastopal njegov zakoniti zastopnik.

8. Postopek posvojitve, vključno z mednarodno posvojitvijo

Oseba, ki želi koga posvojiti, vloži prošnjo za posvojitve pri okrožnem organu. Če okrožni organ domneva, da so pogoji za posvojitve izpolnjeni, oseba, ki želi koga posvojiti, vloži prošnjo za posvojitve pri sodišču. Prošnja za posvojitve se vloži pri sodišču v kraju prebivanja posvojenca. Če posvojitelj ali posvojenec nimata prebivališča v Estoniji, sodišče ne odloča o posvojitvi brez soglasja odbora za mednarodne posvojitve v okviru ministrstva za socialne zadeve Republike Estonije. Za posvojitve otroka, starega vsaj 10 let, je potrebno njegovo soglasje.

[Otrokom prijazno pravosodje v Estoniji](#) (469 Kb)[en](#)

Zadnja posodobitev: 31/07/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Grčija

1. Pravna sposobnost otroka

V Grčiji postanejo otroci kazensko odgovorni pri 15 letih. Otrok med 12. in 15. letom starosti, ki je storil kaznivo dejanje, ima pravico vložiti pritožbo zoper upravno odločbo; ko otrok dopolni 17 let to postane njegova izključna pravica.

Minimalna starost, pri kateri lahko tožnik v svojem imenu predloži zadevo sodišču, je 15 let v delovnopравниh zadevah, 18 let v zadevah v zvezi z azilom, migracijami, upravnimi sankcijami in zdravjem, 12 let v zadevah v zvezi z razvezo posvojitve, 16 let v nepravdnem postopku in 18 let v vseh drugih primerih, razen če ima otrok priznano omejeno procesno sposobnost.

2. Dostop do prilagojenega postopka

Na vseh prvostopenjskih in vseh pritožbenih sodiščih v Grčiji obstajajo kazenski sodnik za mladoletnike, preiskovalni sodnik za mladoletnike in javni tožilec za mladoletnike, ki so specializirani za kazenske zadeve, v katere so vključeni mladoletniki. Sodišče za mladoletnike, ki ga sestavljajo kazenski sodniki za mladoletnike, obravnava zadeve v zvezi z mladoletnimi prestopniki.

Poleg tega mladoletnike ščitijo „društva za zaščito mladoletnikov“, ki jih vzpostavi vsako prvostopenjsko sodišče, v njih pa delujejo sodniki, tožilci, sociologi, učitelji itd.

To so specializirani senati sodnikov za družinsko pravo na nekaterih prvostopenjskih sodiščih in nekaterih pritožbenih sodiščih. Ti sodniki so specializirani za družinsko pravo v tem smislu, da v svoji vlogi civilnih sodnikov obravnavajo le družinskopravne zadeve. Te naloge opravljajo v obdobju od 2 do 4 let.

V upravnem pravosodju ni posebnih določb ali institucij za družinsko pravo in mladoletnike.

3. Večdisciplinarni vidiki

Socialne službe in družinska sodišča na vseh stopnjah tesno sodelujejo med sabo. Pripravijo se poročila za sodnike in opravijo se posvetovanja s psihologi, da sodnik zadevo prejme že v njeni zreli fazi. Sodnik lahko po potrebi vedno zahteva, da se v zvezi z otrokom ali/in njegovimi starši opravi posebno zaslišanje, ki ga vodi strokovnjak, zato da se temeljito proučijo življenjske razmere in družinsko okolje.

4. Usposabljanje strokovnjakov

Osnovno sodniško usposabljanje ne vključuje družinskega prava ločeno od drugih pravnih področij. Vendar pa je družinsko pravo del stalnega usposabljanja, ki ga organizirajo organi, kot so nacionalna šola za sodnike, ministrstvo za pravosodje, odvetniške zbornice, akademiki itd. Sodniki in državni tožilci, ki so specializirani za to področje, se spodbujajo k sodelovanju v dejavnostih ozaveščanja.

Čezmejno usposabljanje se zagotavlja prek rednih kanalov, tj. Evropske mreže institucij za izobraževanje v pravosodju, Akademije za evropsko pravo ali drugih organov oziroma institucij, ki organizirajo izobraževanje v pravosodju na evropski ravni.

5. Otrokova korist

Pri vsakršnem ukrepanju in vseh ukrepih, ki jih sprejmejo državni organi ali subjekti ali pa sodišča, je treba spoštovati načelo otrokove koristi. Na sodišču je za uresničevanje tega pojma v vsakem primeru posebej odgovoren sodnik.

6. Dostop do pravnih sredstev

Kot velja za odrasle se tudi otrokom zagotovijo vse pravice in se obvestijo o vseh postopkih, ki se lahko vodijo v zvezi z njimi, če so vključeni v kazenski ali civilni postopek. Zlasti v kazenskih postopkih lahko državni tožilec po zaslišanju otroka „zamrzne“ kazenski postopek, če bi se s tem lahko preprečila povzročitev nepopravljive škode za otrokovo osebnost.

7. Družinsko življenje

Po grškem pravu morajo osebe, ki so zainteresirane za posvojitve točno določenega otroka, vlogo za posvojitve vložiti pri prvostopenjskem sodišču v kraju prebivanja otroka, da se posvojitve zakonsko razglasi. Biološki starši morajo pred sodnikom v njegovem kabinetu privoliti v posvojitve svojega otroka s strani vložnikov. Otrok, ki bo posvojen in je dosegel starost 12 let, mora prav tako dati soglasje. Priča mora na sodni obravnavi pričati, da sta vložnika sposobna vzgajati zadevnega otroka in zanj skrbeti, pri čemer se med drugim upoštevajo njuna izobrazba in finančna sredstva. Enako velja za mednarodne posvojitve. Ta postopek je določen v členih 1542 in naslednjih grškega civilnega zakonika in členu 800 grškega zakonika o pravnem postopku.

Obstajata posvojitve mladoletnikov in posvojitve odraslih. Posvojitve odraslih je izjema in se nanaša le na sorodnike do četrte stopnje (tj. bratrance in sestrične) (člen 1579 grškega civilnega zakonika). Poleg tega je mogoče poročene odrasle posvojiti le s soglasjem njihovega zakonca (člen 1583 grškega civilnega zakonika).

Za nacionalne in mednarodne sodne postopke glede posvojitve je pristojno veččlansko prvostopenjsko sodišče kraja prebivanja otroka (člen 800 zakonika o pravnem postopku). Zlasti za mednarodne posvojitve že obstaja centralni organ za meddržavne posvojitve, ki spada pod pristojnost grškega ministrstva za delo (člen 19 zakona št. 3868/2010).

Otrokom prijazno pravosodje v Grčiji [\(326 Kb\)](#) [en](#)

Zadnja posodobitev: 04/08/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Španija

Člen 12 španske ustave določa, da se polnoletnost doseže z 18 leti. V Španiji velja, da so mladoletniki/otroci vsi tisti, ki so mlajši od 18 let.

1. Ustrezna sposobnost otroka

V Španiji lahko tožnik sam vloži tožbo, ko dopolni 18 let.

Samo mladoletniki s popolno poslovno sposobnostjo lahko sami vložijo tožbo. Na splošno velja, da se popolna poslovna sposobnost doseže z 18 leti, lahko pa tudi s 16 leti na podlagi odobritve sodnega organa, odobritve staršev ali s sklenitvijo zakonske zveze. V nekaterih pokrajinah se lahko popolna poslovna sposobnost doseže pri 14 letih.

Zakon, ki ureja kazensko odgovornost mladoletnikov, določa, da oseba v Španiji postane kazensko odgovorna pri 14 letih. Ukrepi, ki se lahko v Španiji izrečejo otrokom, ki še ne morejo biti kazensko odgovorni (tj. mlajšim od 14 let), so prostovoljni ali spadajo v okvir namestitve v varstvo.

2. Dostop do prilagojenega postopka

Sodišča za mladoletnike: specializirana sodišča, imenovana „*Juzgados de menores*“, obravnavajo zadeve v zvezi s kaznivimi dejanji in prekrški, ki jih storijo osebe med 14. in še ne dopoljenim 18. letom, v skladu s sistemskim zakonom št. 5/2000 z dne 12. januarja, ki ureja kazensko odgovornost mladoletnikov.

Kazenski postopek zoper mladoletnega storilca vodi specializirani sodnik/tožilec.

Državno tožilstvo je odgovorno za varstvo pravic mladoletnikov, ki jim jih priznava zakon. Ukrepe, ki jih je mogoče izreči mladoletnim storilcem, starih med 14 in 18 let, določa poseben zakon (sistemski zakon št. 5/2000 z dne 12. januarja, ki ureja kazensko odgovornost mladoletnikov).

Če je storilec mlajši od 14 let, se navedeni sistemski zakon, ki ureja kazensko odgovornost mladoletnikov, ne uporablja, temveč se uporabljajo specifični členi civilnega zakonika in preostale določbe veljavne zakonodaje.

Če zadeve, v katerih so otroci žrtev ali priča, obravnava redno sodišče, zakon glede na starost otroka zagotavlja nekatera jamstva, na primer to, da najbolj ranljive otroke zasliši specializirani psiholog in pogovor posname, da zaslišanja ni treba ponoviti pred sodiščem in da se otrok izogne srečanju z domnevnim storilcem.

Civilno pravosodje: Redna civilna sodišča (*Juzgados de Primera Instancia*) obravnavajo zahtevke otrok na podlagi civilnih procesnih zakonov, poleg tega pa obstajajo specializirana civilna sodišča, ki obravnavajo izključno družinske zadeve, imenovana družinska sodišča (*Juzgados de Familia*).

Državno tožilstvo lahko sodeluje v civilnih sodnih postopkih, v katerih sodelujejo otroci ali invalidi, dokler ni imenovan skrbnik.

Čeprav mladoletniki po navadi nimajo sposobnosti, da bi lahko sami začeli civilni postopek, zakon določa, da če bi lahko ukrep vplival na njihove interese in če so dovolj zreli, bi morali biti zaslišani, v vsakem primeru pa, če so že dopolnili 12 let.

V primeru ločitve ali razveze zakonske zveze sodišče med postopkom ves čas upošteva koristi otroka.

Upravni postopki, v katerih sodelujejo otroci, so: varstvo otroka, posvojitve, azil, migracije, zdravje, izobraževanje in upravne sankcije.

3. Pravni ukrepi in ukrepi politike, namenjeni preprečevanju neupravičenih zamud pri obravnavi zadev, v katere so vključeni otroci

Sistemski zakon št. 1/1996 z dne 15. januarja o pravnem varstvu mladoletnikov (LOPJM) na splošno in za vsa področja določa, da imajo v sodnih in upravnih postopkih navzočnost ali zaslišanja mladoletnikov prednost ter jih je mogoče izvesti tako, kot je primerno glede na okoliščine in zrelost otroka, po potrebi tudi ob pomoči kvalificiranih strokovnjakov ali izvedencev, pri čemer je treba varovati zasebnost otroka in uporabljati jezik, ki ga ta razume, na dostopen način in prilagojeno okoliščinam, ter ga obvestiti o vsebini vprašanj in posledicah njegovih mnenj in pri tem v celoti upoštevati vsa procesna jamstva, da se preprečijo zamude v postopkih, v katerih sodelujejo mladoletniki.

Kazenske zadeve: pravni ukrepi in ukrepi politike se razlikujejo glede na to, ali je otrok v vlogi žrtve ali storilca.

Civilno pravosodje: tožniki lahko od sodišča zahtevajo uvedbo preventivnih ukrepov. Na splošno otroci v svojem imenu ne morejo od sodišča zahtevati uvedbe preventivnih ukrepov, ampak potrebujejo pomoč pravnega zastopnika.

Kadar so otroci udeleženi v družinskih postopkih, se preventivni ukrepi v korist otroka po navadi uvedejo še pred izrekom sodbe, na primer dodelitev v varstvo in vzgojo, ukrepi glede prehrane, stikov, finančni ukrepi itd.

4. Posebni mehanizmi podpore in postopki, namenjeni otrokom, ter korist otroka

Španska zakonodaja vsebuje nekatere pomembne določbe, s katerimi se krepijo ukrepi za lažje uveljavljanje pravic mladoletnikov in vzpostavlja ustrezen pravni okvir glede *mladoletnih tujcev*, ki tistim, ki so v Španiji, ne glede na njihov upravni status, priznava pravice do izobraževanja, zdravstvenega varstva in socialnih storitev pod enakimi pogoji kot španskim mladoletnikom. *Mladoletnikom pod zaščito javnih subjektov* se status zavarovane osebe v zvezi z zdravstvenim varstvom prizna po uradni dolžnosti.

Javni organi morajo zagotoviti varstvo ranljivih skupin, kot so mladoletniki brez spremstva, mladoletniki, ki potrebujejo mednarodno zaščito, otroci invalidi ter žrtve spolnih zlorab, spolnega izkoriščanja, otroške pornografije in trgovine z ljudmi, da se zagotovi upoštevanje pravic, ki jih imajo po zakonu.

Sistemski zakon o pravnem varstvu mladoletnikov kot temeljno načelo upravnih ukrepov določa varstvo otrok pred vsemi oblikami nasilja, tudi tistimi v njihovem družinskem okolju, med drugim nasilja zaradi spola, trgovine z ljudmi in pohabljanja ženskih spolnih organov. Varstvo otrok, ki so žrtve nasilja v družini, je eden od stebrov novega zakona o varstvu otrok in mladostnikov, objavljenega 28. julija 2015.

Uradi za pomoč žrtvam kot enote v okviru ministrstva za pravosodje ali avtonomnih skupnosti so prevzeli pristojnosti na tem področju. Ti uradi opravijo individualno oceno žrtve, da se opredelijo njene posebne potrebe, ter ji pomagajo na pravnem, psihološkem in socialnem področju, da se čim bolj zmanjša primarna viktimizacija in se prepreči sekundarna viktimizacija. Zagotavljajo se posebne storitve v podporo otrokom.

Glede vključenosti otrok v sodne postopke velja: španska zakonodaja mladoletnikom v vseh zadevah, ne glede na njihovo starost, invalidnost ali katero koli drugo okoliščino, priznava pravico do izražanja mnenja, in sicer v družinskih, upravnih in sodnih postopkih ter v postopku mediacije, če se v njih sprejemajo odločitve, ki vplivajo na njihovo osebno, družinsko ali socialno življenje, pri tem pa je treba ustrezno upoštevati njihovo mnenje, odvisno od starosti in zrelosti otroka. Otroci mora torej prejeti informacije, na podlagi katerih lahko uveljavlja to pravico, v razumljivem jeziku in v preprosti obliki, prilagojenima njegovim okoliščinam.

Ker je načelo koristi otroka prednostno, v smislu materialne pravice, splošnega načela razlage in kot postopkovno pravilo, španska zakonodaja (sistemski zakon o pravnem varstvu mladoletnikov) zahteva, da se sprejmejo vsi zaščitni in drugi ukrepi v korist otroka, zlasti varstvo zasebnosti.

Na splošno velja, da je treba v vsakem posameznem primeru opredeliti korist otroka ter pri tem upoštevati vse okoliščine, ki se nanj nanašajo.

Opredelitev pojma koristi otroka in merila za njihovo opredelitev so podrobno določena v členu 2 sistemskega zakona o pravnem varstvu mladoletnikov.

5. Spremljanje izvrševanja odločb v postopkih, ki vključujejo otroke

Otrok kot storilec: končni cilj kazenskih določb glede otrok je njihova ponovna vključitev v družbo. V ta namen je treba sprejeti vzgojne ukrepe in zagotoviti specializirano osebje. Zagotavljanje otroku prijaznega pravosodja je po koncu sodnega postopka večinoma v pristojnosti avtonomnih skupnosti, primarno odgovornih za potrebne ukrepe rehabilitacije, dela v splošno korist ali izobraževanja.

Otrok kot žrtev: otrokom, ki so žrtve kaznivega dejanja, se zagotovijo socialne storitve, prilagojene njihovim okoliščinam.

Civilno pravosodje:

Otroci so lahko stranke v civilnih sodnih postopkih, zato se jim vsaka zadevna sodna odločba sporoči in lahko zahtevajo izvršitev sodne odločbe, vendar samo prek svojih pravnih zastopnikov, saj nimajo procesne sposobnosti za vložitev vloge, razen če imajo popolno poslovno sposobnost.

Otrok kot toženec: otroci so lahko odgovorni za kršitev pogodbe, ki so jo sklenili, in za to odgovarjajo s svojim premoženjem.

6. Dostop do pravnih sredstev

Pomembno je opozoriti, da je v španskem pravu režim dostopa do pravnih sredstev, kot so ukrepi za varstvo pravic otroka v primeru nasprotja interesov med otrokom in straši, enak v vseh jurisdikcijah.

Kazensko pravosodje:

Kako ravnati v primeru odločitve, da se pregon ne nadaljuje? Španski zakon št. 4/15 določa zelo širok pravni okvir za zaščito mladoletnih žrtev.

Vsi otroci so upravičeni do informacij, vložitev pritožbe ali drugega pravnega sredstva ali zahtevati sodno presojo ter zahtevati odškodnino/nadomestilo med kazenskim postopkom, v katerem so v vlogi žrtve, ali po njem. Vsak otrok, ki nima dovolj sredstev, ima pravico do brezplačne pravne pomoči.

Civilno pravosodje:

Otrok lahko za obrambo svojih pravic in jamstev:

zahteva varstvo in skrbništvo pristojnega javnega organa;

obvesti državnega tožilca o svojih okoliščinah;

vloži vlogo pri varuhu človekovih pravic;

zahteva razpoložljiva socialna sredstva od organov javne uprave;

zahteva pravno pomoč in imenovanje zagovornika;

vloži posamezne pritožbe pri Odboru za pravice otroka.

V primeru nasprotja interesov zakonodaja določa, da se imenuje ustrezen skrbnik.

Pri civilnih sodiščih se lahko vloži ugovor zoper upravne odločitve glede varstva mladoletnikov.

Otrokom prijazno pravosodje v Španiji (606 Kb) [en](#)

Zadnja posodobitev: 30/07/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Francija

1. Pravna sposobnost mladoletnikov

Mladoletne osebe, mlajše od 18 let, po francoskem pravu niso pravno sposobne. Pri uveljavljanju pravic jih mora zastopati zakoniti zastopnik (običajno so to starši). Mladoletniki morajo biti vključeni v vse odločitve, ki jih zadevajo in so relevantne zanje, odvisno od njihove starosti in sposobnosti razsojanja.

2. Dostop do primernih postopkov

Za zadeve, ki vključujejo mladoletnike je pristojno specializirano osebje, zlasti specializirani sodniki na sodiščih za mladoletnike. V postopkih, ki vključujejo mladoletnike, lahko posredujejo direktorat za varstvo mladih (*Protection judiciaire de la jeunesse*) in pooblaščenca združenja.

Zakon določa, da lahko mladoletnik začne spor s svojimi starši. V tem primeru se lahko za priložnostnega upravitelja imenuje neodvisna oseba.

V kazenskih zadevah imajo mladoletniki pravico do pomoči odvetnika, ne da bi za to potrebovali dovoljenje staršev. Pravna pomoč se jim zagotovi brezplačno. Odvetniki so prvi vir informacij za mladoletnike ter slednje podpirajo in ščitijo. Zaposijo lahko, da se sodba izreče za zaprtimi vrati, da je položaj mladoletnika takšen, da ne more videti obtoženca, da se morebitno dodatno zaslišanje nadomesti s ponovnim pregledom spisa in da se nekatera preiskovalna dejanja (npr. „soočanje“) opustijo.

– **Kadar je mladoletnik toženelec ali stranka v postopku** in je kršena ena od njegovih pravic, se lahko postopek ali pripor razveljavi. Mladoletne osebe (starejše od 10 let) se lahko priprejo pod nadzorom posebej usposobljenih strokovnjakov v prostorih, rezerviranih za mladoletnike.

– **Kadar je mladoletnik priča** v posamezni zadevi, morata sodnik in pripadnik kriminalistične policije upoštevati njegovo ranljivost. Mladoletnim osebam, mlajšim od 16 let, ni treba zapriseči.

– **Mladoletnim žrtvam se odobri posebno varstvo.** Poleg tega, če je mladoletnik tožnik v pravnem postopku, lahko zahteva odškodnino za škodo, ki jo je utrpel. Če obsojeni storilec ni solventen, lahko žrtev prejme odškodnino iz [jamstvenega sklada](#) (odvisno od okoliščin), Odbora za odškodnine za poškodbe zaradi kaznivih dejanj (CIVI – Commission d'indemnisation des victimes d'infractions) in/ali Službe za pomoč pri izterjavi odškodnine za žrtve kaznivih dejanj (SARVI – Service d'Aide au Recouvrement des Victimes d'Infractions).

V civilnih zadevah mora mladoletnike na splošno zastopati njihov zakoniti zastopnik. Upravitelj se imenuje, če obstaja nasprotje interesov med mladoletnikom in njegovim staršem. Starši lahko v 15 dneh vložijo pritožbo na imenovanje upravitelja.

V nekaterih situacijah zakon izrecno določa, da lahko mladoletniki dejanja opravljajo v svojem imenu (zlasti kar zadeva ogrožene mladoletnike v zvezi s pomočjo za izobraževanje, vlogami za zapriseženo pisno izjavo (affidavit) za namene ugotavljanja očetovstva in materinstva, vloge za pridobitev enakopravnega položaja in vloge za ugotovitev državljanstva tujih mladoletnikov brez spremstva).

3. Zakoni in ukrepi za skrajšanje rokov v zadevah, ki vključujejo mladoletnike

V kazenskih zadevah lahko državni tožilec odredi takojšnjo zglasitev mladoletnika na sodišču za mladoletnike, da tako zagotovi izvedbo obravnave v roku 10 dni do dveh mesecev. Ta postopek je mogoče le, če ni več potrebna preiskava dejstev, in sicer v zvezi s točno določenimi kaznivimi dejanji in v skladu s starostjo mladoletnika ter zagroženo kaznijo. Poleg tega lahko zgodnejša zglasitev na sodišču državnemu tožilcu omogoči, da odredi obravnavo pred sodiščem za mladoletnike v enem do treh mesecih.

V civilnih zadevah ni posebne določbe za pospešitev postopka na prvi stopnji v zadevah, ki vključujejo mladoletnike, kadar pa se vloži pritožba zoper odločitev sodišča za mladoletnike, zakon določa, da je treba zadevo obravnavati prednostno.

4. Posebni mehanizmi in postopki za podporo otroku in otrokova korist

Koristi mladoletnikov so osrednjega pomena v sodnih postopkih, ki vključujejo otroke. Zakon pogosto poudarja, da morajo sodniki svoje sodbe utemeljiti na podlagi bistvenih meril zaščite otrokove koristi. Upoštevati morajo družinski, socialni in ekonomski položaj otroka in izražena mnenja. Vendar otrokova korist ni opredeljena v nobenem protokolu ali smernicah.

V kazenskih zadevah regionalni organi opozorijo sodni organ, kadar je mladoletnik bil oziroma se domneva, da je bil žrtev slabega ravnanja. Kadar je bil mladoletnik žrtev spolne zlorabe mora državni tožilec nemudoma obvestiti sodnika sodišča za mladoletnike in zaprositi za pomoč za rehabilitacijo.

Obveznosti, ki izhajajo iz varovanja poklicne skrivnosti odvetnikov, ne veljajo v primerih zlorabe ali prikrajšanosti mladoletnikov. Različna kazniva dejanja zoper mladoletnike imajo daljše zastaralne roke, ki začnejo teči, ko žrtev postane polnoletna. Obravnave, ki vključujejo obtoženca, ki je mladoletnik, morajo potekati za zaprtimi vrati. Objavljanje vsebine obravnave je prepovedano.

V civilnih zadevah je sodnik sodišča za mladoletnike odgovoren za pomoč pri rehabilitaciji, če je mladoletnik ogrožen. Poleg tega civilni zakonik podeljuje široka pooblastila sodnikom v družinskem sodstvu, ki morajo biti „posebej skrbni, da zaščitijo otrokovo korist“.

5. Izvršba odločb v zvezi z mladoletniki

V kazenskih zadevah so starši mladoletnika in njegov odvetnik neposredno vključeni pri izvajanju vseh ukrepov. Sodnik na sodišču za mladoletnike ali preiskovalni sodnik lahko v preiskovalni fazi izreče različne ukrepe (mladoletnim osebam, starim med 10 in 18 let: ukrepe namestitve, pogojno obsodbo, povračilo škode in dnevne dejavnosti; mladoletnim osebam, starim med 13 in 18 let: pridržanje pred sojenjem, nadzor sodišča in nadzor prebivališča z elektronskim spremljanjem).

Sodišča za mladoletnike lahko odredijo izročitev mladoletnih oseb med 10. in 18. letom starosti njihovi družini, povračilo škode, preizkusno dobo, dnevne dejavnosti, ukrepe namestitve ali sodno varstvo. Za mladoletne osebe, stare med 13 in 18 let, lahko sodišče izda tudi sodni ukor ali opomin, odredi dejavnost povračila škode, dnevno dejavnost (ki lahko v primeru mladoletnih oseb, starih med 16 in 18 let, vključuje delo v splošno korist), pogojno obsodbo ali sodno varstvo. **Mladoletnim osebam, starim med 10 in 18 let**, se lahko naloži kazen: prepoved vstopa v določene prostore, prepoved srečevanja določenih oseb ter namestitve in kot skrajni ukrep za **mladoletnike, starejše od 13 let**, zaporno kazen (v oddelku za mladoletnike preiskovalnega pripora ali v vzgojnem zavodu); obvezna je prisotnost specializiranih vzgojiteljev).

V civilnih zadevah so odločbe o starševski skrbi, prežिवnini ali zaščiti ogroženih mladoletnikov izvršljive takoj. Odvisno od sposobnosti razsojanja mladoletnika morajo v večini zadev sodbo izvršiti starši. V primeru spora s starši in če sodišče še ni odločilo o tem vprašanju (npr. z imenovanjem skrbnika), je za izvršitev ukrepov v korist mladoletnika odgovoren upravitelj.

6. Posvojitev

Posvojitev ima več faz: pridobitev soglasja, ujemanje in povezanost med otrokom in posvojiteljem ter pravni postopek, ki ustanavlja odnos starš-otrok. V Franciji obstajata dve vrsti posvojitve: preprosta posvojitev (ohranitev izvornega odnosa starš-otrok) in popolna posvojitev (samo za otroke, mlajše od 15 let; izvorni odnos starš-otrok nadomesti odnos s posvojitelji).

Pristojno sodišče v obeh primerih je višje sodišče (*Tribunal de Grande Instance*), posvojitve pa se lahko odobri le, če je v korist mladoletnika. Mladoletnik, starejši od 13 let, mora s svojo posvojitvijo soglašati.

Otrokom prijazno pravosodje v Franciji (749 Kb)

Zadnja posodobitev: 31/07/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Hrvaška

1. Ustrezna sposobnost otroka

Otroci na Hrvaškem imajo pravno sposobnost (sposobnost biti subjekt pravic in obveznosti) in procesno sposobnost (sposobnost biti stranka v postopku). Otroci lahko poslovno sposobnost (sposobnost sklepanja pogodb in ustvarjanja pravnih učinkov, ki se po navadi pridobi, ko dopolnijo 18 let) in procesno sposobnost pridobijo pred 18. letom, če sklenejo zakonsko zvezo, postanejo starši (mladoletniki s popolno poslovno sposobnostjo; pri starosti 16 let) ali sklenejo pogodbo o zaposlitvi (pri starosti 15 let).

2. Dostop do prilagojenega postopka

Zadevni deležniki, ki sodelujejo v kazenskem postopku, v katerega so vključeni otroci, so:

varuh otrokovih pravic;

specializirani policisti z ministrstva za notranje zadeve, ki so usposobljeni za delo z otroki, ki se znajdejo v vlogi žrtve ali storilca;

sodišča za mladoletnike v kazenskih zadevah, v katere so vključeni otroci;

sodniki za mladoletnike, ki so specializirani sodniki pri sodiščih za mladoletnike;

specializirani državni tožilec pri uradu državnega tožilstva, zadolžen za mladoletnike;

odvetniki, specializirani za postopke v zvezi z otroki; glede na potrebe jih imenujejo sodniki za mladoletnike s seznama hrvaške odvetniške zbornice (po navadi kot zagovornike obrambe);

socialni delavci, ki imajo pomembno vlogo v kazenskih postopkih, v katere so vključeni otroci;

specializirane ambulante in bolnišnice za otroke;

številne specializirane nevladne organizacije, strokovni svetovalci z nepravniških področij (pri sodiščih za mladoletnike in državnem tožilstvu), prostovoljci itd.

Sodelovanje otroka ali mladoletnika (do 23. leta starosti) v sodnem postopku, kadar je otrok storilec kaznivega dejanja, ureja zakon o sodiščih za mladoletnike.

Civilne zadeve obravnavajo sodišča; ne obstajajo posebna sodišča, ki bi obravnavala samo civilne zadeve, v katere so vključeni otroci. Na prvi stopnji zadev s področja preživnine, obstoja ali neobstoja zakonske zveze, razveljavitve in razveze zakonske zveze, ugotavljanja ali izpodbijanja očetovstva ali materinstva ter vzgoje in varstva otroka in starševske skrbi obravnavajo občinska sodišča.

Centri za socialno delo so javni organi, katerih cilj je zaščititi otroke in zagotavljati podporo otrokom; imajo tudi možnost vplivati na odločitve sodišč. Centri za socialno delo imajo pravni status stranke v postopku, lahko pa sodelujejo tudi kot pomožni organ sodišča ali *intervenient sui generis*. Ti centri imajo različne možnosti varstva koristi otroka, saj imajo pomembno vlogo pri varstvu otrok v sodnih postopkih.

Varuh otrokovih pravic je neodvisen organ, odgovoren samo parlamentu ter ustanovljen z izključnim ciljem varovati, spremljati in uveljavljati pravice in interese otrok. Na Hrvaškem ne obstajajo specializirana sodišča ali institucije, ki bi obravnavale otroke/mladoletnike v upravnih sodnih postopkih. Upravna sodišča so sodišča splošne pristojnosti, ustanovljena za obravnavo upravnih sporov, vključno s tistimi, ki se nanašajo na otroke/mladoletnike. Poleg vladnih organov, ki imajo splošno odgovornost za varstvo pravic otrok (ministrstvo za socialno politiko in mladino, ministrstvo za zdravje, ministrstvo za delo in pokojninski sistem, ministrstvo za pravosodje), obstajajo tudi specializirani pristojni organi, kot je Varuh otrokovih pravic.

3. Pravni ukrepi in ukrepi politike, namenjeni preprečevanju neupravičenih zamud pri obravnavi zadev, v katere so vključeni otroci

Vsi pristojni organi, vključeni v morebitni kazenski postopek, v katerega so vključeni otroci ali mladoletniki, morajo ravnati hitro in postopek čim prej končati. V skladu z zakonom o sodiščih za mladoletnike je treba brez nepotrebnega odlašanja začeti kazenske postopke zoper mladoletnike in mlade odrasle ter kazenske postopke, v katerih so žrtve otroci, ter sprejeti odločitve v njih.

Velja torej, da so sodni postopki zoper mladoletne storilce in pedsodni postopki, kot so preiskave in postopki policije in tožilstva, nujni. Sodišča morajo postopke v zvezi z izvrševanjem sankcij zoper mladoletnike začeti brez nepotrebne odlašanja po tem, ko odločitev postane pravnomočna in zoper njeno izvršitev ni več pravnih ovir, da se čim bolj zmanjšajo zamude.

Postopki, v katerih se odloča o osebnostnih pravicah otroka, so nujni; prvi narok se opravi v petnajstih dneh od začetka postopka. V postopku v zvezi z začasnimi ukrepi in izvršbo glede izvrševanja starševske skrbi in osebnih razmerij z otrokom ter glede izročitve otroka se odločitve sprejemajo in odločbe izrekajo v tridesetih dneh od začetka postopka. Drugostopenjsko sodišče sprejme odločitev in izreče odločbo v tridesetih dneh od prejetja pritožbe.

4. Posebni mehanizmi podpore in postopki, namenjeni otrokom, ter korist otroka

V skladu z zakonom o kazenskem postopku ima domnevna žrtev, ki je otrok ali mladoletnik, pravico do izražanja mnenja, pričanja in sodelovanja v kazenskem postopku. Pravico ima obvestiti ustrezne organe o zadevnih dejstvih in predlagati dokaze glede kaznivega dejanja in kazenskega postopka ter uveljavljati pravico do pravnih sredstev. S tem v zvezi ima pravico zastavljati vprašanja osumljencem, pričam in izvedencem na sodnih narokih ter predložiti svoje mnenje in pojasnilo glede njihovega pričanja.

V praksi korist otroka presojajo strokovnjaki, ki sodelujejo v postopkih varstva otrok in ki lahko sodišču predlagajo tudi ukrepe za varstvo otroka. Korist otroka se presoja na podlagi načel in metod dela strokovnjakov (socialnih delavcev, psihologov in drugih). V skladu z Evropsko konvencijo o uresničevanju otrokovih pravic lahko sodišče otroku imenuje posebnega zastopnika, kadar imetnik starševske skrbi ne more zastopati otroka zaradi nasprotja interesov med njima. Tak predstavnik je po navadi odvetnik z veliko izkušnjami v postopkih v zvezi z otroki. Posebni zastopniki se lahko imenujejo v nekaterih sodnih postopkih glede pravic s področja družinskega prava, kot so vzgoja in varstvo otroka v primeru razveze zakonske zveze in posvojitve, ali v zadevah glede varstva osebnostnih pravic in interesov otroka.

Varstvo koristi otroka je eno od ustavnih načel, ki med drugim določa, da so starši odgovorni za vzgojo, dobrobit in izobraževanje svojih otrok ter da morajo svojim otrokom zagotoviti celovit in usklajen osebni razvoj. Država mora posebno pozornost nameniti sirotam in mladoletnikom, ki jih starši zanemarjajo, vsaka oseba pa mora zaščititi otroka in ima pravico obvestiti zadevne organe o potencialni škodi, ki se povzroča otroku. Mladi, matere in invalidi so upravičeni do posebnega varstva na delovnem mestu. Vsakdo bi moral imeti dostop do izobraževanja na podlagi enakih pogojev. Obvezno šolanje je na podlagi zakona brezplačno.

5. Spremljanje izvrševanja odločb v postopkih, ki vključujejo otroke

Hrvaška je sprejela zakon o izvrševanju sankcij, ki se izrečejo mladoletnikom, obsojenim za kazniva dejanja in prekrške. Namen navedenega zakona je urediti naslednje:

pogoje za izvrševanje sankcij, ki se izrečejo otrokom storilcem in mladim odraslim v kazenskem postopku, zlasti glede popravnih ukrepov, zaporov za mladoletnike in varnostnih ukrepov, ter

pogoje za izvrševanje sankcij, ki se izrečejo otrokom storilcem v postopku v zvezi s prekrški, zlasti glede popravnih ukrepov, zaporov za mladoletnike in varstvenih ukrepov.

Predstavniki pristojnega centra za socialno delo imajo pomembno vlogo pri zagotavljanju ustrezne obravnave storilcev, ki so še otroci. Center za socialno delo je odgovoren tudi za poziv otroku in njegovo obveščanje o izvrševanju vsakega popravnega ukrepa, pri čemer mu zagotavlja vse potrebne informacije in podporo. Namen popravnih ukrepov je zagotoviti varstvo, skrb, pomoč ter splošno ali posebno izobraževanje obsojenim otrokom. Imeti morajo pozitiven vpliv na storilčevo izobraževanje, razvoj in osebnost, da se ta ukrepi in da se mu omogoči, da kaznivih dejanj ne ponavlja več.

Vrste popravnih ukrepov:

sodni opomin;

posebne obveznosti, kot so: opravičilo oškodovancu, nadomestilo ali odškodnina za škodo zaradi kaznivega dejanja, če jo otrok zmore zagotoviti, redno šolanje, usposabljanje in pridobivanje delovnih izkušenj, pridobitev zaposlitve in vztrajanje pri njej, nadzor nad prihodki otroka, ki je storil kaznivo dejanje, vključevanje v delo humanitarnih organizacij ali dejavnosti, pomembnih za občino in okolje, prepoved obiskovanja določenih krajev ali dogodkov ali druženja z določenimi posamezniki, vključitev v zdravljenje, na primer za odvajanje od drog ali drugih odvisnosti, vključitev v svetovanje ali psihološko obravnavo, vključitev v programe poklicnega usposabljanja itd.

Napotitev v zapor za mladoletnike se lahko izreče v skrajnem primeru ter pod posebnimi pogoji glede izvrševanja takega ukrepa, njegovega trajanja, namena in vsebine. V zapor za mladoletnike se lahko napotijo le starejši otroci storilci (stari med 16 in 18 let) in le zaradi kaznivega dejanja, za katerega je zagrožena zaporna kazen treh let ali več, kadar zaradi narave in resnosti kaznivega dejanja ter visoke stopnje krivde (če je storilec pri izvršitvi kaznivega dejanja na primer pokazal visoko stopnjo vztrajnosti ali če je bilo dejanje posebno nehumano) ni upravičeno izreči popravnega ukrepa.

Otroke, ki nimajo procesne sposobnosti, zastopa pravni zastopnik; v takem primeru otrok prejema informacije o sodnih odločbah in njihovi izvršljivosti prek svojega pravnega zastopnika.

Sodišča lahko med postopkom izvrševanja sprejmejo nekatere zaščitne ukrepe, s katerimi zaščitijo otroke pred nepotrebno škodo po izvedbi nepravdnega postopka. Zaščitni ukrepi so: sklep o prepovedi stika ali o omejenih stikih s staršem, starim staršem, bratom ali sestro otroka (oziroma polbratom ali polsestro).

6. Dostop do pravnih sredstev

(a) Vsaka oseba se lahko pritoži zoper sodbo pristojnega sodišča, kot je določeno v splošnih pravilih in pogojih glede pravnih sredstev na podlagi **zakona o kazenskem postopku**. Zoper sodbo sodišča prve stopnje se lahko pritožijo otrok, ki je bil žrtev kaznivega dejanja, državni pravobranilec, toženec in toženčev zagovornik. Otrok, ki je bil žrtev kaznivega dejanja, se lahko kot stranka v kazenskem postopku pritoži zoper odločitev sodišča o stroških postopka in zoper odločitev sodišča o svojih denarnih zahtevkih.

Vse osebe, ki imajo pravico do pritožbe zoper sodbo, jo lahko vložijo zoper sodbo, s katero se izreče kazen ali popravnii ukrep zoper mladoletnika, ali zoper odločbo o prekinitvi postopka, in sicer v osmih dneh od prejema sodbe ali sodne odločbe. Zagovornik toženca, državni tožilec, zakonec, sorodnik v ravni črti, posvojitelj, skrbnik, brat, sestra ali rejnik lahko vložijo pritožbo v korist mladoletnika tudi proti njegovi volji. Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

Sodišče druge stopnje lahko spremeni odločitev sodišča prve stopnje z izdajo strožjih sankcij zoper mladoletnika le, če se to predlaga v pritožbi.

(b) Otroci, vključeni v kazenski postopek, imajo pravico vložiti pritožbo, drugo pravno sredstvo ali zahtevek na podlagi splošnih pravil iz **zakona o civilnem postopku** in **zakona o civilnih obligacijah**.

Ker otroci na splošno nimajo procesne sposobnosti, vlogo pravnega zastopnika v njihovem imenu po navadi prevzamejo njihovi starši ali skrbniki. Otrokov pravni zastopnik je upravičen opraviti vsa procesna dejanja v imenu otroka, vključno z vložitvijo pritožbe. Stranke lahko vložijo pritožbo zoper sodbe sodišč prve stopnje. Pritožbe zoper sodbe sodišč prve stopnje zadržijo izvršljivost sodnih odločb. Pritožbo za izpodbijanje sodbe sodišča prve stopnje je mogoče vložiti iz naslednjih razlogov: huda kršitev pravil civilnega postopka, napačna ali nepopolna ugotovitev dejanskega stanja in napačna uporaba zadevnega prava. Rok za vložitev pritožbe zoper sodbo sodišča prve stopnje je 15 dni od vročitve izvoda sodbe.

7. Posvojitev

Družinski zakon ureja posvojitev kot posebno obliko družinskopravne skrbi in varstva otrok, ki so brez ustrezne starševske skrbi, s čimer se starševstvo omogoči posvojiteljem. Posvojitelj mora biti hrvaški državljan (izjemoma je lahko tujec, če je to v otrokovo posebno korist), star vsaj 21 let in vsaj 18 let starejši od posvojenca. Otroka lahko skupaj posvojita zakonca ali partnerja v zunajzakonski skupnosti, en zakonec/partner v zunajzakonski skupnosti, če je drugi zakonec/partner v zunajzakonski skupnosti starš ali posvojitelj, zakonec/partner v zunajzakonski skupnosti s soglasjem drugega zakonca/partnerja v zunajzakonski skupnosti, ter oseba, ki ni sklenila zakonske zveze. Posvojitev je mogoča do otrokovega 18. leta, če otrok izpolnjuje pravne zahteve za posvojitev in če je to v otrokovo korist. Otrok, ki je dopolnil 12 let, mora dati pisno soglasje za posvojitev.

Postopek posvojitve vodi center za socialno delo v kraju stalnega ali začasnega prebivališča oseb, ki nameravajo posvojiti otroka. Če je posvojitelj ali otrok tujec, se lahko posvojitev opravi le s predhodnim soglasjem ministrstva, odgovornega za socialno varstvo.

[Otrokom prijazno pravosodje na Hrvaškem](#) (690 Kb) [en](#)

Zadnja posodobitev: 03/08/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Ciper

1. Pravna sposobnost otroka

Na Cipru postanejo otroci kazensko odgovorni pri 14 letih. V vseh zadevah je najnižja starost, pri kateri lahko tožnik samostojno predloži zadevo sodišču, 18 let.

2. Dostop do prilagojenega postopka

2.1 Kazensko pravosodje

Na splošno otroci nimajo pravne sposobnosti biti stranka v postopku in lahko torej tožbo vložijo le prek staršev/skrbnika.

Kar zadeva sodišča, kazenske zadeve, v katerih je žrtev otrok, trenutno obravnavajo redna kazenska sodišča. Vendar obstajajo specifični zakoni, ki vsebujejo specializirane določbe za upoštevanje potreb otrok, namenjeni zaščitii otrok, ki so žrtve/priče.

2.2 Civilno pravosodje

Ni posebnih institucij, ki bi obravnavale otroke v civilnih sodnih postopkih.

2.3 Upravno pravosodje

Službe socialnega varstva pri Ministrstvu za delo, socialno varstvo in socialno zavarovanje zagotavljajo storitve varstva in podpore otrok v celotnem sodnem postopku. Vse storitve, ki jih zagotavljajo službe socialnega varstva, in vse politike, ki jih izvajajo, na prvo mesto postavljajo otrokovo korist.

2.4 Pravni ukrepi in ukrepi politike, ki se sprejemajo za preprečevanje nepotrebnih zamud pri obravnavi zadev, ki vključujejo otroke

Rokov za začetek ali končanje civilnih sodnih postopkov ni, ne glede na to, ali so vključeni otroci ali odrasli.

V rednih civilnopravnih zadevah poskušajo sodišča v čim večji meri prednostno obravnavati zadeve, ki vključujejo otroke, ob upoštevanju velikega števila zadev. Vse zahtevane začasne odredbe se obravnavajo brez nepotrebnega odlašanja.

2.5 Posebni mehanizmi za podporo otroku

V primeru civilnih sodnih postopkov ni ureditve, ki bi zagotavljala, da so prostori sodišča primerni za otroke, prav tako pa se ne zagotavlja nobena psihološka ali druga podpora, razen če je ugotovljena posebna potreba po tovrstni podpori.

Prav tako ni predpisov, ki bi določali, da morajo biti sodne obravnave prilagojene tempu in sposobnosti koncentracije otroka. Če naj bi se med obravnavo predložilo slikovno ali drugo gradivo, za katero se šteje, da bi bilo lahko škodljivo za otroka, lahko sodnik odredi, da se otroka odstrani iz sodne dvorane.

Edini ukrep zavarovanja v civilnih postopkih je vodenje postopka brez navzočnosti javnosti.

3. Večdisciplinarni vidiki

V primerih nasilja v družini službe socialnega varstva sodelujejo z vsemi drugimi ustreznimi službami, pri čemer uporabljajo priročnik za medresorske postopke, ki ga je leta 2002 odobril Svet ministrov. V primerih spolne zlorabe zoper otroke službe socialnega varstva sodelujejo z drugimi ustreznimi službami ter vzpostavijo večdisciplinarni pristop.

4. Usposabljanje strokovnjakov

Ciprska policijska akademija, ki je izobraževalna ustanova ciprske policije, zagotavlja predavanja na temo obravnave zadev, povezanih z mladoletnimi osebami, na vseh ravneh policijskega usposabljanja. Takšna predavanja, namenjena izobraževanju policistov na vseh položajih, se zagotavljajo v okviru programa osnovnega usposabljanja za zaposlovanje policistov, naprednih tečajev in specializiranih tečajev.

Uradniki socialnih služb prejmejo začetno in nadaljevalno usposabljanje glede vprašanj v zvezi z otroki, tj. razgovor z otrokom, obravnava zadev, ki vključujejo otroke, itd.

Kar zadeva sodbe rednih civilnih in kazenskih sodišč, ni obveznosti glede usposabljanja v zvezi z ravnanjem z otroki med sodnim postopkom. Sodniki se običajno udeležujejo izobraževalnih seminarjev in konferenc na Cipru in v tujini, kadar so organizirani.

5. Otrokova korist

V primerih, ko mora sodišče sprejeti odločitev glede otrokove koristi, lahko pri tem upošteva poročilo, ki ga pripravijo službe socialnega varstva, ki poleg ugotovitev uradnikov socialnih služb vsebujejo tudi stališča otroka.

6. Spremljanje odločb v postopkih, ki vključujejo otroke

Zakon o mladoletnih prestopnikih naj bi bil korenito revidiran, da bi se zagotovili predvsem postopki v korist otrok in mladih. To bo izboljšalo in okrepilo otrokovo korist v postopkih, ki vključujejo otroke.

7. Dostop do pravnih sredstev

Otrok lahko vse pritožbe, pravna sredstva ali zahteve za sodno presojo v običajnih postopkih vložijo prek svojega starša, zakonitega skrbnika ali zakonitega zastopnika.

Kar zadeva zahtevke za odškodnino ali nadomestilo med kazenskim postopkom, v katerem je žrtev otrok, ali po koncu postopka, mora navaden civilni zahtevek za odškodnino ali nadomestilo v imenu otroka vložiti njegov starš ali zakoniti skrbnik. Kar zadeva odredbe o odškodnini žrtvam v dejanskem kazenskem postopku, imajo redna kazenska sodišča omejena pooblastila.

Kadar med otrokom in njegovimi starši/skrbniki obstaja nasprotje interesov, lahko službe socialnega varstva v okviru službe direktorja prevzamejo vlogo skrbnika, po potrebi pa se otroku določi še zakoniti zastopnik.

8. Družinsko življenje

V Republiki Ciper obstajajo različne vrste posvojitve:

nacionalne posvojitve,

meddržavne posvojitve,

posvojitve otroka zakonca iz prejšnje zakonske zveze.

Pri vseh posvojitvah se v prvi vrsti upošteva otrokova korist na podlagi člena 21 Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah.

[Otrokom prijazno pravosodje na Cipru](#) (572 Kb) [en](#)

Zadnja posodobitev: 04/08/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [fr](#) je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Luksemburg

1. Ustrezna sposobnost otroka

V Luksemburgu lahko tožnik začne postopek pred sodiščem v svojem imenu, ko dopolni 18 let, kar velja za vsa področja prava. Izjema so mladoletniki s popolno poslovno sposobnostjo, ki lahko vložijo vlogo v svojem imenu.

V Luksemburgu se kazniva dejanja, ki jih storijo otroci, ki zaradi svoje starosti še ne morejo biti kazensko odgovorni, obravnavajo v posebnem pravosodnem sistemu. Otroci v Luksemburgu postanejo kazensko odgovorni za svoja dejanja, ko dopolnijo 18 let. Otroci, mlajši od 18 let, torej na podlagi luksemburškega pravnega sistema ne more storiti *kaznivega dejanja*, ampak *dejanja, opredeljena kot kazniva*, glede katerih je specializirano sodišče za mladoletnike pristojno za uvedbo ukrepov zaščite, varstva in vzgoje in/ali izobraževanja.

2. Dostop do prilagojenega postopka

Civilne zadeve se obravnavajo pred civilnimi sodišči, razen v nekaterih družinskih zadevah in zadevah v zvezi z varstvom otrok. Na področju upravnega pravosodja ne obstajajo posebna družinska sodišča ali sodišča za mladoletnike. Upravna sodišča preverjajo le odločitve glede azila in migracij.

Specializirano sodišče za mladoletnike je pristojno za obravnavo osumljencev in storilcev kaznivih dejanj, ki so še otroci, ter za izrek varstvenih ukrepov otrokom, ki potrebujejo pomoč in varstvo. Sodišče za mladoletnike (Tribunal de la jeunesse) izreka ukrepe glede izobraževanja in zaščitne ukrepe.

Osumljenci/storilci, ki so še otroci, se ne štejejo za storilce v običajne pomenu, ampak za otroke, ki potrebujejo varstvo in pomoč. Zato se kazensko pravo na splošno ne uporablja za otroke.

Oddelek tožilstva za varstvo mladoletnikov na splošno obravnava vse zadeve, ki se nanašajo na otroke in njihove družine. Kadar v sodnih postopkih sodelujejo žrtve, ki so še otroci, tožilci tesno sodelujejo z oddelkom pravosodne policije, zadolženim za varstvo mladoletnikov.

V Luksemburgu obstaja specializirano sodišče za mladoletnike, ki obravnava zadeve s področja družinskega prava ter zadeve glede varstva otrok in skrbništva. Pri sodiščih za mladoletnike in sodiščih za skrbništvo sodijo specializirani sodniki. Sodniki za mladoletnike so pristojni za izvrševanje zakonov o varstvu mladoletnikov ter za spreminjanje ali izvrševanje odločb o razvezi zakonske zveze, če se nanašajo na starševsko skrb nad otroki. Sodniki za skrbništvo so pristojni za obravnavo zadev v zvezi s starševsko skrbjo, če sta starša ločena in nista nikoli sklenila zakonske zveze. Opravljajo tudi nadzor nad delom pravnih zastopnikov ali skrbnikov. V tej vlogi lahko od pravnih zastopnikov in skrbnikov otrok in tudi od otroka samega zahtevajo pojasnila.

3. Pravni ukrepi in ukrepi politike, namenjeni preprečevanju neupravičenih zamud pri obravnavi zadev, v katere so vključeni otroci

Ne obstajajo posebne določbe, na podlagi katerih bi se zagotovilo, da civilni sodni postopki, v katere so vključeni otroci, potekajo brez nepotrebnih zamud. Glede postopkovnih rokov se uporabljajo splošna pravila (ki se uporabljajo tudi za odrasle). Ta pravila se razlikujejo glede na sodišče, ki obravnava zadevo.

4. Posebni mehanizmi podpore in postopki, namenjeni otrokom, ter korist otroka

Odrasli in otroci so upravičeni do brezplačnih pravnih informacij, ki jih zagotavlja pravna informacijska služba <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>.

Otrok si z njimi lahko pomaga pri dostopu do pravnih sredstev. Prav tako mu lahko pomaga odvetnik.

Pojem „otrokova korist“ v zakonodaji, ki se uporablja, ni opredeljen.

Ocena otrokove koristi je v pristojnosti sodnika. Sodniki lahko pri oceni otrokove koristi upoštevajo več dejavnikov, vključno z na primer otrokovo dobrobitjo, socialnimi dejavniki itd. Kljub veljavni pravni zahtevi lahko sodišče pri opredeljevanju otrokove koristi upošteva tudi mnenje otroka. Otrok lahko svoje mnenje izrazi med zaslisanjem v civilnih zadevah, na primer glede starševske skrbi.

Vsa sodišča upoštevajo mednarodne pravne instrumente, kot sta *Evropska konvencija o uresničevanju otrokovih pravic* in sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice.

5. Spremljanje izvrševanja odločb v postopkih, ki vključujejo otroke

Otroci ne morejo v svojem imenu zahtevati izvršitve sodne odločbe. To pravico v njihovem imenu uveljavlja njihov pravni zastopnik.

Kadar je odločba izdana zoper toženco, ki je otrok, se izvršitev odločbe opravi zoper otrokovo premoženje. Tožencem, ki so otroci in ki ne izpolnijo svojih obveznosti, kot izhajajo iz sodne odločbe, ni mogoče izreči prisilnega ukrepa pridržanja.

V zadevah glede varstva otrok lahko otrok, ki ga zastopa odvetnik, zahteva izvršitev sodne odločbe v svojem imenu.

6. Dostop do pravnih sredstev

Otroka, ki želi vložiti pritožbo, pravno sredstvo ali vlogo za sodno presojo pri rednem sodišču, mora zastopati pravni zastopnik. Izjema so mladoletniki s popolno poslovno sposobnostjo, ki lahko vložijo pritožbo v svojem imenu.

Ker otrokov pravni zastopnik zastopa otroka in vsako dejanje opravi v njegovem imenu, lahko vloge ali pravna sredstva vloga brez otrokovega soglasja.

Sodišče lahko imenuje začasnega upravitelja, če obstaja nasprotje interesov med starši in otroki.

Otrok se lahko ob pomoči odvetnika pritoži tudi zoper odločitve sodišča za mladoletnike.

7. Ustanove, ki zagotavljajo podporo otrokom:

Office national de l'enfance (ONE) <http://www.men.public.lu/fr/aide-assistance/aide-enfance/01-demande-aide/index.html>

Service d'assistance sociale (SCAS)-Service de la protection de la jeunesse (SPJ): <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/assistance-sociale/scas-service-de-la-protection-de-la-jeunesse.html>

Ombuds-Comité fier d'Rechter vum Kand (ORK): <http://ork.lu/index.php/en/>

Njihova naloga je zagotoviti izvajanje Konvencije o otrokovih pravicah, podpisane 20. novembra 1989 v New Yorku, ne da bi pri tem posegale v kateri koli sodni postopek.

8. Posvojitve

V Luksemburgu je posvojitev na voljo vsem prebivalcem Luksemburga, ne glede na to, ali so državljani ali ne, ter drugim osebam, ki nimajo prebivališča v Luksemburgu in želijo posvojiti osebo, ki tako prebivališče ima.

Zahteve glede posvojitve ureja nacionalno pravo posvojiteljev.

Če sta posvojitelja zakonca, ki nista državljana iste države ali ki sta brez državljanstva, se uporablja pravo njunega skupnega običajnega bivališča ob vložitvi vloge.

Za posvojence se uporablja zakonodaja njihove države izvora, razen če s posvojitvijo pridobijo državljanstvo posvojiteljev. Če so si pravila o pristojnosti v nasprotju, se uporablja pravo države, v kateri je bila posvojitev veljavno sklenjena.

Vsakdo, ki želi posvojiti otroka, se mora najprej obrniti na ministrstvo za nacionalno izobraževanje, otroke in mladostnike ter vložiti vlogo za posvojitev. Pred oceno primernosti vložnikov za posvojitev je treba opraviti *tečaj za pripravo na posvojitev*.

Maison de l'Adoption je svetovalna služba o posvojitvah za vse osebe, vključene v posvojitev (potencialni posvojitelji, posvojenci, posvojiteljske družine, strokovnjaki, ki sodelujejo pri posvojitvah).

Zagotavlja podporo med postopkom posvojitve in po njem na podlagi osebnih svetovanj.

Postopek posvojitve v Luksemburgu vključuje več faz.

Povezava do zakonodaje: <http://legilux.public.lu/>

Otrokom prijazno pravosodje v Luksemburgu (v angleščini in francoščini) (712 Kb) [en](#)

Zadnja posodobitev: 30/07/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Malta

V malteškem pravnem okviru je več definicij „otroka“ (pravne sposobnosti otroka).

1. Pravna sposobnost otroka

Na Malti postanejo otroci kazensko odgovorni pri 14 letih. V vseh zadevah je najnižja starost, pri kateri lahko tožnik samostojno predloži zadevo sodišču, 18 let.

2. Dostop do prilagojenega postopka

Kar zadeva mladoletne storilce kaznivih dejanj je za obravnavo mladoletnikov na področju kazenskega prava specializirano sodišče za mladoletnike. Otroci, ki so žrtve, se zasllišijo prek videoklica. Civilni postopek: mladoletniki, mlajši od 18 let, ne morejo vložiti tožbe ali biti toženi, razen prek starša, varuha ali skrbnika. Vendar je treba v sodnih zadevah, ki obravnavajo ločitev ali razvezo zakonske zveze, v sodnem postopku vedno upoštevati otrokovo korist. Postopki z upravnim sporom, ki vključujejo otroke, so: zaščita otroka, posvojitve, rejništvo, prosilci za azil brez spremstva in otroci v azilnih postopkih.

3. Pravni ukrepi in ukrepi politike za preprečevanje nepotrebni zamud pri obravnavi zadev, ki vključujejo otroke

Pravni ukrepi in ukrepi politike, ki se sprejemajo za preprečevanje nepotrebni zamud pri obravnavi zadev, ki vključujejo otroke, so odvisni od okoliščin: v kazenskih zadevah, kadar je otrok žrtev ali storilec kaznivega dejanja, v družinskih civilnih zadevah se upošteva otrokova korist. Kadar se v upravnih zadevah, ki vključujejo mladoletnike, izdajo odredbe o skrbništvu, se te vložijo pri sodišču za mladoletnike, ki je specializirano sodišče.

4. Mehanizmi in postopki za podporo otroku in otrokova korist

V malteškem pravu ni krovnega pravila, ki bi določalo pogoje, pod katerimi je treba zasllišati ranljivega otroka v vseh različnih kazenskih ali upravnih postopkih. Zakoni, ki so del različnih ustanovnih aktov in postopkov, ki jih uporabljajo sodni ali para-sodni organi, usklajujejo posamezne upravne in kazenske postopke s členom 12 Konvencije Združenih narodov o otrokovih pravicah. Na Malti se lahko na zaslisanje pozove vsak otrok, vendar je pri tem bistveno, da je sodišče prepričano, da otrok, ki je priča, razume, da je lažno pričanje nezakonito.

5. Spremljanje in izvrševanje odločb v postopkih, ki vključujejo otroke

Spremljanje in izvrševanje odločb v postopkih, ki vključujejo otroke, je odvisno od vrste zadeve, malteško pravo pa določa naslednje ukrepe kazenskega prava: obsodbo, odredbe o skrbništvu, pogojne odločbe in pogojne odpuste. Odločbe v civilnem postopku, ki kot tožnike ali tožence vključuje otroke, se izvršujejo na enak način kot odločbe v zvezi z odraslimi tožniki ali toženci. V upravnih postopkih po malteškem pravu otroci ne morejo vložiti tožbe ali biti toženi, razen prek starša, ki izvršuje roditeljsko pravico, ali če takega starša ni, prek varuha. Zadeve v zvezi z zaščito otrok lahko sproži pravni oddelek Agencija Appogg ali pa zasebni odvetnik.

6. Dostop do pravnih sredstev

Po malteškem pravu v kazenskem postopku otroci, ki so žrtve, nimajo posebnih pravic. Te pravice izhajajo iz prava samega in se uporabljajo za vse žrtve, tako otroke kot odrasle. Kar zadeva civilni oziroma upravni postopek, lahko otrok vse pritožbe, pravna sredstva ali zahteve za sodno presojo vloži prek svojega starša, varuha ali skrbnika. V nepravdnih postopkih med imetniki roditeljske pravice pred družinskim sodiščem se lahko za zastopanje otrokove koristi imenuje zagovornik otroka.

7. Posvojitve

Postopek posvojitve na Malti je večstopenjski.

[Otrokom prijazno pravosodje na Malti](#) (366 Kb)^{en}

Zadnja posodobitev: 31/07/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Finska

1. Pravna sposobnost otroka

Na Finskem postanejo otroci kazensko odgovorni pri 15 letih.

V drugih zadevah je najnižja dovoljena starost za vložitev tožbe na sodišču 12 let (zdravstvene zadeve, namestitve v vzgojo in varstvo), 15 let (zaposlovanje, azil, migracije, izobraževanje, upravne sankcije) oziroma 18 let (družinske zadeve).

2. Dostop do prilagojenega postopka

Preiskovanje otrok v največji možni meri opravljajo posebej za to usposobljeni policisti ali policisti, ki imajo s tem že izkušnje. Večje policijske uprave imajo enote ali skupine policistov, ki so specializirani za preiskovanje kaznivih dejanj zoper otroke. Praviloma se vse preiskave kaznivih dejanj zoper otroke v vseh policijskih upravah izvajajo prek preiskovalcev s poklicnimi spretnostmi in znanji, ki so posebej usposobljeni za preiskovanje te vrste kaznivih dejanj.

V okviru državnega tožilstva je vzpostavljen sistem posebnih tožilcev, ki zagotavljajo strokovno znanje na posameznem področju specializacije ter vzdržujejo in razvijajo poklicne spretnosti in znanja tožilcev. Obstaja tudi skupina posebnih tožilcev, ki so specializirani na področju nasilja zoper otroke in ženske. Ti usposabljuje druge tožilce na svojem strokovnem področju.

Preiskovanje otrok v največji možni meri opravljajo posebej za to usposobljeni uradniki ali uradniki, ki imajo s tem že izkušnje.

Varuh otrokovih pravic se zavzema za otrokovo korist in uveljavljanje pravic otrok na splošni ravni, ne obravnava pa posameznih zadev.

3. Mehanizmi in postopki za podporo otroku

Od začetka leta 2016 se lahko kot dokaz na sodišču v primerih, ko žrtev potrebuje posebno zaščito, uporabijo tudi videoposnetki 15–17 let starih žrtev.

V skladu z zakonom o kazenskih preiskavah se organ za preiskovanje kaznivih dejanj po potrebi posvetuje z zdravnikom ali drugim strokovnjakom o tem, ali so preiskovalni ukrepi lahko usmerjeni na osebe, mlajše od 18 let.

Praviloma razgovore z otroki, ki so žrtve in pričë, izvajajo policisti, ki so za nalogo usposobljeni ali so izkušeni. Razgovor lahko opravi tudi zdravstveni strokovnjak.

V povezavi z univerzitetnimi bolnišnicami v večjih mestih obstajajo namenska središča strokovnih znanj, ki so specializirana za zaslisevanje mladoletnih žrtev kaznivih dejanj. Policija tesno sodeluje s temi središči.

4. Usposabljanje strokovnjakov

Ministrstvo za pravosodje redno organizira napredno usposabljanje za sodnike, sodno osebje in osebje, ki zagotavlja pravno pomoč, na področju otroške psihologije, pravne psihologije, pravic žrtev, človekovih pravic in posebnih potreb žrtev spolne zlorabe. Usposabljanja se lahko udeležijo tudi tožilci.

Vrhovno državno tožilstvo organizira usposabljanje za tožilce, ki obravnavajo primere spolne in fizične zlorabe otrok. Teme usposabljanj vključujejo razvoj otroka, otroško psihologijo in potek razgovora z otrokom.

Usposabljanje policistov vključuje usposabljanje na področju otroške psihologije, komunikacijskih sposobnosti in poteka razgovora z otrokom. Posebno kvalifikacijo strokovnjaka pridobijo tisti strokovnjaki, ki so opravili posebno usposabljanje v režiji Uprave nacionalne policije.

5. Dostop do pravnih sredstev

Pritožba na odločitev tožilca o neuedbi kazenskega postopka se lahko vloži pri generalnem državnem tožilcu, ki ima pravico, da začne novo proučitev obtožb.

6. Družinsko življenje

Prva stopnja postopka posvojitve je posvetovanje glede posvojitve, ki ga zagotavljajo občinski organi socialnega varstva in organizacija Save the Children Finland. Posvetovanje glede posvojitve je za stranke brezplačno. Za namen vložitve vloge za pridobitev dovoljenja za posvojitve in vloge za odobritev posvojitve izvajalec posvetovanja glede posvojitve zagotovi pisno poročilo o zagotavljanju posvetovanja. V poročilu navede potrebne informacije o zadevnih osebah in njihovih osebnih okoliščinah.

Odbor za posvojitve na podlagi poročila odloči o odobritvi dovoljenja za posvojitve. Za posvojitve mladoletnega otroka se zahteva dovoljenje, ki ga odobri odbor za posvojitve v primeru nacionalne ali meddržavne posvojitve. Dovoljenje je veljavno dve leti. Vložniki lahko zaprosijo za podaljšanje veljavnosti dovoljenja.

Obstaja samo ena vrsta posvojitve. Ko je posvojitve odobrena se posvojenec šteje za otroka posvojiteljev in ne svojih nekdanjih staršev.

Dovoljenje za posvojitve ni potrebno, če je posvojenec otrok zakonca potencialnega posvojitelja ali otrok, za katerega je potencialni posvojitelj urejeno skrbel ali ga vzgajal.

Praviloma osebe, ki posvojijo iz tujine, poleg svetovanja glede posvojitve vedno zaprosijo tudi za storitve meddržavne posvojitve. Tovrstne storitve zagotavljajo oddelek za socialne storitve mesta Helsinki ter organizaciji Save the Children Finland in Interpedia.

Ob koncu postopka se posvojitve odobri s sodno odločbo.

[Otrokom prijazno pravosodje na Finskem](#) (534 Kb) [en](#)

Zadnja posodobitev: 03/08/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Pravice mladoletnikov v sodnem postopku - Švedska

1. Minimalna starost, pri kateri lahko tožnik pred sodiščem v svojem imenu začne postopek

Na Švedskem postanejo otroci kazensko odgovorni pri 15 letih. Za začetek postopka pred sodiščem v družinskih in delovnopravnih zadevah ter zadevah v zvezi z migracijami in azilom ter glede upravnih sankcij mora biti oseba stara vsaj 18 let. Glede zadev s področja izobraževanja je zadevna starost 16 let, glede zadev s področja zdravja (le če se to nanaša na obvezno psihiatrično pridržanje/zdravljenje) ter namestitve v vzgojo in varstvo pa 15 let (vendar so otroci v takih primerih po navadi toženci in ne tožniki).

2. Specializirane ustanove in pristojni organi

Na Švedskem ni specializiranih sodišč za mlade storilce. Zoper otroke, mlajše od 15 let, ni mogoče začeti pregona, ampak jih obravnavajo socialne službe; otroke, stare med 15 in 18 let, obravnavajo splošna sodišča. Na Švedskem obstajajo splošna in upravna sodišča. Ta delujejo vzporedno. Upravna sodišča obravnavajo izpodbijanje upravnih odločb.

Civilne zadeve ter zadeve glede varstva in vzgoje, prebivališča in stikov obravnavajo splošna sodišča. Na Švedskem ni posebnih institucij, ki bi obravnavale otroke v civilnih sodnih postopkih. Večina sporov s področja družinskega prava spada v pristojnost splošnih sodišč.

3. Sprejeti pravni ukrepi in ukrepi politike, namenjeni preprečevanju neupravičenih zamud pri obravnavi zadev, v katere so vključeni otroci

Če je otrok osumljen storitve kaznivega dejanja, je treba starše ali drugo osebo, ki je odgovorna za vzgojo in varstvo otroka, takoj ko je mogoče, obvestiti o kaznivem dejanju in razgovoru z otrokom. Starši morajo biti navzoči med razgovorom. Če je kaznivo dejanje resno, je treba, takoj ko je mogoče, obvestiti tudi socialne službe, ki morajo biti navzoče med razgovorom. Preiskava in sodni postopek se prilagodita mladim osumljencem. Sodni postopek je treba zaključiti v razumnem času. Velja tudi splošno pravilo, da je treba v zadevah v zvezi z varstvom in vzgojo, prebivališčem in stiki, v katere so vključeni otroci, sprejemati zadevne odločitve in začeti postopke brez nepotrebnega odlašanja.

4. Posebni mehanizmi in postopki podpore ter zagotavljanje, da se otrokovo mnenje upošteva

V sodnih postopkih lahko sodelujejo otroci in odrasli. Zato imajo otroci, ki so žrtve kaznivih dejanj, enako pravico do izražanja mnenja in sodelovanja v postopku kot odrasli. Kadar je otrokov opis dogodkov posebno pomemben (kadar je otrok na primer žrtev), mora biti med razgovorom navzoč otroški psiholog ali psiholog za zaslišanja ali pa je taka oseba zaprosena za mnenje o vrednosti otrokovega pričanja. Priče nimajo pravice do izražanja mnenja, ne glede na to, ali je priča otrok ali odrasli. Priče niso stranke v postopku in v kazenskem postopku sodelujejo le, če je treba pridobiti njihov opis dogodka.

5. Večdisciplinarni pristop

Sodelovati morajo različni akterji, na primer policija, tožilstvo, zdravstvene službe in socialne službe. Če je otrok žrtev nasilja, imajo socialne službe primarno odgovornost sodelovanja. V večini občin obstajajo tako imenovane posvetovalne skupine, v katerih sodelujejo predstavniki socialnih služb, tožilstva, policije, zdravstvenih služb za otroke ter psihiatričnih služb za otroke in mladostnike, ki odločajo o usklajevanju prizadevanj in načrtovanju, ter odločajo o tem, v katerem vrstnem redu bodo različni akterji ukrepali po predložitvi prijave kaznivega dejanja zoper otroka. Če je otrok žrtev kaznivega dejanja ali obstaja sum, da je storil kaznivo dejanje, morata policija in tožilstvo vedno sodelovati. Vključijo se tudi socialne službe in drugi zadevni akterji.

6. Sprejeti ukrepi, da se zagotovi primarno ali prednostno upoštevanje otrokove koristi

Švedsko pravo določa, da morajo splošna sodišča primarno upoštevati otrokove koristi, kar pomeni, da mora sodišče vedno upoštevati korist otroka. V zadevah glede varstva in vzgoje, prebivališča in stikov sodišče odloči o koristi otroka. Vendar v švedskem upravnem pravu ne obstaja nobeno splošno načelo, na podlagi katerega morajo organi ali upravna sodišča upoštevati korist otroka ali da je treba temu nameniti posebno pozornost. Upravno pravo se v tem torej razlikuje od civilnega prava. Kljub temu je bilo na posameznih področjih zakonodaje uvedeno načelo, da je treba na nekaterih upravnih področjih v različni meri upoštevati otrokove koristi.

7. Spremljanje in izvrševanje odločb v postopkih, ki vključujejo otroke

Otroci, mlajši od 15 let, niso kazensko odgovorni za kazniva dejanja, ki jih storijo. Temeljno načelo je, da je treba za mlade storilce najprej uporabiti ukrepe s področja socialnih služb ter ne službe izvajanja zaporne kazni in probacije. Obstajajo posebne sankcije, ki se uporabljajo le za mlade storilce, stare med 15 in 21 let. Mladoletnim storilcem, starim med 18 in 21 let, se pogosto izreče enaka sankcija kot odraslim osebam. Če je storilec kaznivo dejanje zagrešil pred dopolnjenim 21. letom, se njegova starost upošteva pri izreku sankcije. Določbe o izvrševanju sodb civilnih sodišč so enake za otroke in odrasle. Če nasprotna stranka ne izpolni svojih obveznosti na podlagi sodbe ali sodne odločbe, lahko stranka pri švedski izvršilni agenciji zahteva izvršitev sodbe ali sodne odločbe. Zakonik o otrocih in starših vsebuje določbe o izvrševanju sodb ali sodnih odločb o varstvu in vzgoji otroka, prebivališču in stikih ter druge določbe. Pri izvrševanju takih sodb ali sodnih odločb bi bilo treba primarno upoštevati korist otroka.

8. Dostop do pravnih sredstev

Obstaja splošna pravica zahtevati presojo odločitve o zavrnitvi pregona; podeljena je vsem osebam, ne samo otrokom, ki so žrtve kaznivih dejanj. Vendar pa lahko tako zahtevo vložijo le zainteresirane strani. Žrtve (ne glede na to, ali so otroci ali odrasli) lahko od storilca zahtevajo nadomestilo (odškodnino). Na področju civilnega prava velja, da ker otroci nimajo procesne sposobnosti, lahko pritožbo, pravno sredstvo ali zahtevo za sodno presojo vložijo le prek svojega pravnega zastopnika.

9. Splošna pravila o posvojitvi (otroka ali odraslega)

Odločitve o posvojitvi sprejema sodišče. Vlogo vloži oseba ali več oseb, ki želijo posvojiti drugo osebo. Sodišče presodi, ali je posvojitev primerna. Dovoljenje za posvojitev otroka se sme izdati samo, če je to v otrokovo korist.

[Otrokom prijazno pravosodje na Švedskem](#) (255 Kb)

Zadnja posodobitev: 31/07/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.